

KANNABIS

IRTI HUUMEISTA?

Suomalaisten asenteet kannabiksen käytön riskejä kohtaan ovat lieventyneet ja demoninen kärki keskustelusta on kaikonnut. Vaikka yleinen ilmapiiri ei enää automaattisesti tuomitse kokeilijoita, on kannabis monelle yhä huume siinä missä muutkin laittomat huumaussaineet ja enemmistö suomalaisista vastustaa kannabiksen laillistamista. Kansanterveydellisestä näkökulmasta tarkasteltaessa kannabis on kuitenkin varsin pieni syntinen.

Mirkka Torikka, Kuvat Lehtikuva ja YAD / Tilla Arisalo-Larkiala

Kannabis on maailman yleisimmin käytetty laitoin huumaussaine. Kannabistuotteita ovat marihuana, hasis ja hasisöljy, joita saadaan Cannabis sativa ja Cannabis indica-nimisistä hamppukasveista. Käytössä ovat yleistyneet niin sanotut hybridilajikkeet, jotka ovat yhdistelmiä mieleen vaikuttavasta sativasta ja kehoon vaikuttavasta indicasta. Marihuanaan käytetään hamppukasvin kukintoa ja ylimpiä versoja. Hasista ja hasisöljyä valmistetaan puolestaan hampun pihkasta. Kannabistuotteiden päihdyttävä ainesosa on rasvaliukoinen tetrahydrokannabinoli eli THC. Markkinoilla liikkuu myös synteettisiä kannabinoideja (mm. JWH-018, Spice-tuotteet).

Kannabista poltetaan sätkissä tai piipuissa joko sellaisenaan, tupakkaan sekoitettuna tai vaihtoehtoisesti vaporisoimalla eli päästämällä kuumaa höyryä marihuanan läpi.

Kannabista nautitaan myös ruokaan tai juomaan sekoitettuna. Viihdekäytön lisäksi kannabista on kehitetty myös lääkkeeksi, esimerkiksi hermokipuja lievittämään.

Riskit ja seuraukset

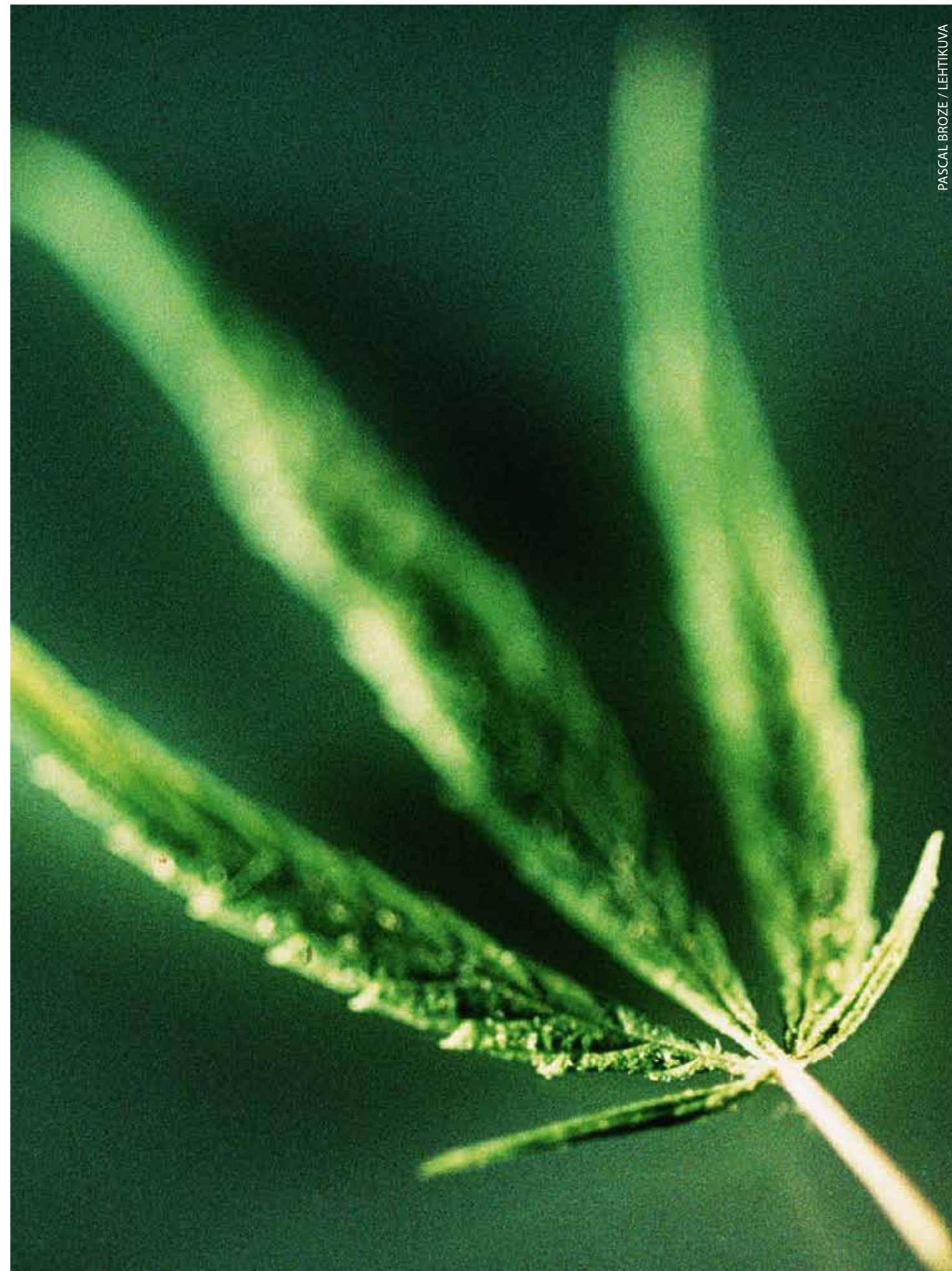
Kannabiksen käytön riskeihin vaikuttavat aina käyttäjän persoonallisten tekijöiden lisäksi käyttömäärät, käytön tiheys ja aineen laatu. Etenkin säännöllisesti käytettynä riskeinä ovat psyykkisen ja sosiaalisen riippuvuuden sekä haittojen kehittyminen.

Kotikasvatuksen lisääntymisen ja lajikkeiden jalostuksen myötä kannabiksen THC-pitoisuudet ovat nousseet ja antipsykootisesti vaikuttavan CBD:n pitoisuudet vähentyneet. Tämä on lisännyt kannabiksen vainoharhoja aiheuttavia vaikutuksia ja psyykkisiä riskejä erityisesti ensikertalaisille ja nuorille. Tärkeää onkin ehkäistä erityisesti nuorten kannabiksen käyttöä, sillä kehittymättömät aivot ovat alttiimpia käytöstä aiheutuville haitoille ja riskeille. Erityisesti nuorilla käyttäjillä riskinä ovat henkisen kehityksen ja tunne-elämän häiriöt.

Kannabis voi aiheuttaa paljon käytettynä psyykkisiä muutoksia, kuten saamattomuutta, masennusta, henkistä flegmaattisuutta ja ahdistusta. Myös lähimuistin ja keskittymiskyvyn heikentymistä ja ajatuksen katkeilua voi ilmetä. Kannabiksen pitkäaikainen käyttö voi nostaa riskiä psykoosiin tai skitsofreniaan, varsinkin niillä kannabiksenkäyttäjillä, joilla on alttius näihin sairauksiin.

Kannabis voi vaikuttaa pitkään käytettynä oppimiskykyyn ja muistiin. Hasikseen ja jopa kukkaan on saatettu lisätä erilaisia jatkeaineita tai muita huumaussaineita, jotka pahentavat haittavaikutuksia. Kannabiksen polttaminen lisää myös hengityselinsairauksien ja keuhkosyövän riskiä siinä missä muutkin tupakkatuotteet.

Vaikka yli 90 prosenttia laittomien huumeiden kokeilusta ja käytöstä koskee nimenomaan kannabista, sen kansanterveydellinen merkitys on kuitenkin vähäinen. Huumehoidon puolella kannabis ei tilastojen mukaan näy juurikaan aiempaa useammin ensisijaisena hoitoon hakeutumisen syynä. Kannabista oheispäihteenä

käyttävien osuus on kuitenkin merkittävä joukko päihdehuollon asiakkaina. Kannabiskokeilut ja käyttö näyttäisivät kaatuvan enemmän perusterveydenhuollon niskaan erilaisina mielenterveyden haasteina.

Asenteet

Yleisimpänä laittomana huumausaineena kannabis on avainasemassa puhuttaessa päihdeidenkäytön ehkäisystä. Yleinen keskustelu ei enää leimaa kannabiksen kokeilijoita ja mielikuvissa on vihdoinkin irtauduttu kannabiksen rinnastamisesta koviin huumeisiin. Tämä on iso edistysaskel takavuosista, jolloin kauhukuvat uskottelivat kannabiksen johtavan, jos ei välittömään kuolemaan niin vähintäänkin mielisairauteen. Ehkäisevä päihdetyö kärsii toisinaan yhä tästä liioitteluleimasta, mikä on saanut nuoret epäilemään valistuksen rehellisyyttä. Päihdejärjestö Youth Against Drugs ry kohtaa näitä asenteita ruohonjuuritasolla festareilla, joissa heidän vapaaehtoiset nuoret kiertävät kesät infopiste-telttansa kanssa.

”Hyvin tyypillinen päihdekeskustelu on sellainen, että teltalle saapuu festarikävijä, joka alkaa hieman provosoivaankin sävyyn hehkuttaa kannabiksen hienoutta ja "vastustamaan" päihdejärjestöjen valheellista valistusta. Lopputulema on parhaimmillaan tunti hyvää ja rakentavaa keskustelua, joka päättyy halaukseen ja kuolemattomaan lauseeseen: 'te teette hyvää työtä!'", kertoo yhdistyksen toiminnanjohtaja **Janne Paananen**.

Ehkäisevän työn kentillä kannabis on ikuisuusaihe, mikä välillä myös turhauttaa ammattilaisia saaden turhan isoa huomiota.

”Haasteena tässä on se, että kannabiksesta keskustellaan eniten, mutta suurin osa ongelmakäytöstä tapahtuu muilla aineilla. Toisaalta pitkälti tämän keskustelun ansiota on se, että nykyisin kaikkia huumeiden käyttäjiä ei niputeta yhteen ongelmakäyttäjien nippuun. Tiedostetaan, että huumeiden käyttämisessä on eri asteita ja käyttäjiä on

”Olisi kovin naiivia ajatella, että kotikasvatuksella tai ylipäänsä huumeiden käytöllä olisi pelkästään huonoja puolia. Miksi kukaan käyttäisi mitään päihdettä, jollei kokisi saavansa siitä jotain hyvää?”

monenlaisia. Esimerkiksi nuorista aikuisista miehistä lähes joka toinen on viitannut jossain kohti elämäänsä kintaalla huumelakeja kohtaan kokeilemalla kannabista. Ovatko he kaikki narkomaaneja tai huumerikollisia? Tuskin. Ovatko he työ- tai opiskelukyvyttömiä? Epäilen.”

Vinoutunut päihdekulttuurimme katsoo alaikäisten alkoholinkäyttöä läpi sormien ja se mielletään helposti normaaliksi osaksi nuoruutta. Huumeiden vaaroista paasaminen näyttää tavanomaiselta tämän rinnalla helposti tekopyhänä.

”Välillä tuntuu, että kannabiskeskustelun yhtenä sivutuotteena lakaistaan oleellinen fakta maton alle. Kaikkien päihdeiden kohdalla pätee, että käytön riskit ovat suurimmat alaikäisillä. Jos ostetaan nuorelle viikonloppujuomiset ja myhällään tyytyväisenä, ettei se sentään käytä kannabista, ollaan mielestäni pahasti hakoteillä”, Paananen napauttaa.

Politiikka

Suomalainen huumausainepolitiikka on kokonaiskieltopolitiikkaa ja haittojen vähentämispolitiikkaa yhteensovitteleva kompromissi. Huumeiden valmistamisen, kaupan ja salakuljetuksen lisäksi myös huumeiden käyttäminen ja hallussapito on Suomessa laitonta ja rangaistavaa. Rajoittava kokonaiskieltopolitiikkamme perustuu huumeettoman yhteiskunnan tavoitteelle ja oletukseen, että käytön laittomuus ylläpitää huumeiden vastaisia asenteita ja vähentää huumeiden käyttöä.

Haittojen vähentämispolitiikka on kansanterveydellisesti painottunut lähestymis-

tapa, jossa ensisijaista on huumeiden käytön yksilölle, yhteisöille ja yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen pitäminen mahdollisimman vähäisinä. Tunnetuimpia haittojen vähentämisen käytännön sovelluksia ovat huumeiden käyttäjien terveysneuvonta puh- taiden pistovälineiden vaihtopisteinen ja huumeriippuvaisten lääkkeelliset korvaus- ja ylläpito-ohjelmat. Haittojen vähentäminen määriteltiin Suomen huumausainepolitiikan osaksi vuoden 1997 kansallisessa huumausainestrategiassa.

Rajoittava politiikka ja haittojen vähentämispolitiikka mainitaan siis huumausainestrategiassamme rinnakkain tavoitteena ja keinona: huumausainepolitiikan tavoitteena on käytön ja leviämisen ehkäiseminen niin, että haitat jäävät minimaaliksi, ja parhaana keinona tavoitteen saavuttamiseksi nähdään rajoittava kieltopolitiikka. On siis päädytty osittain ristiriitaiseenkin tulkintaan, jonka mukaan parhaiten haittoja vähennetään rajoittavalla politiikalla. Keskeisin näkökulmaero kohdentuu huumeiden käyttäjän asemaan eli siihen, määritelläänkö huumeiden käyttäjä rikolliseksi, jota tulee rangaista, vai riskikäyttäytyjäksi, jota tulee tukea monin eri tavoin huolimatta siitä, jatkaako tämä huumeiden käyttöön tai ei.

Nykyinen lainsäädäntö, jonka alkuperäisenä tarkoituksena ei ole ollut vähäisestä käytöstä rankaiseminen, on osoittautunut haasteelliseksi toteuttaa käytännössä. Haasteena on oikeusjärjestelmämme resurssien kohdentuminen käyttäjiin, siinä missä sen tulisi keskittyä huumemarkkinoiden ylempiin portaisiin. Käyttäjien kynnyksen hakeutumisen avun piiriin on myös valittavan korkea, koska he joutuvat näin ollen samalla tekemisiin poliisin kanssa.

Lainsäädäntö kuormittaa oikeusjärjestelmää ja toisaalta saattaa aiheuttaa kohtuuttoman kovia piilorangaistuksia kiinnijääneille satunnaiskäyttäjille. Kokeilusta voi seurata poliisin kirjoihin merkintä, joka saattaa syrjäyttää opiskelusta tai työpaikan saannista. Tällöin nuoren yksittäinen kokeilu voi leimata häntä kohtuuttomasti pitkällekin tulevaisuuteen. Rikosoikeudellisten seuraamusten lisäksi kannabiksen käytöstä voi seurata ajokortin tai aseluvan peruuttaminen sekä mahdollinen oppilaitoksesta erottaminen.

Päihdejärjestöt ovat huolissaan siitä, että kiinnijäämisen yhteiskunnasta syrjäyttävä vaikutus voi näin ollen olla suurempi ongelma kuin itse kannabiksen käyttämisen haitat.

Liberoijat

Monissa länsimaissa on viime vuosina alettu suhtautua kannabikseen eri tavalla kuin muihin huumausaineisiin: kannabiksen käyttö on saatettu depenalisoitua (poistaa käytön rangaistavuus), dekriminialisoida (poistaa käytön lainvastaisuus) tai jopa tehdä kannabiksen käyttö ja kauppa lailliseksi. Suomessa kannabispolitiikasta on keskusteltu aika ajoin, mutta toistaiseksi tehdyt aloitteet rikoskontrollin lieventämiseksi eivät ole saaneet riittävästi kannatusta. Esimerkiksi keväällä 2014 tehty kansalaisaloite kannabiksen dekriminialisoinnista keräsi vain 21 233 allekirjoitusta vaaditusta 50 000.

Kannabiskeskustelu on pitkään kulminoitunut käytön rangaistavuuteen seuraus- ja valtapäihdeemmen alkoholin vaarallisuus -vertauksiin. Kyllä, alkoholi on varmasti monellakin mittapuulla kannabista vaarallisempaa. Kannabiksen etuna voidaan pitää sitä, ettei se aiheuta väkivaltaista käyttäytymistä, kuten Suomen ylivoimaisesti suosituin päihde eli alkoholi.

Alkoholin aiheuttamat yhteiskunnalliset kustannukset ovat moninkertaiset verrattuna laittomiin huumeisiin. Se, ettei alkoholin kanssa olla opittu elämään ongelmitta, ei kuitenkaan voi olla perustelu muiden päihdeiden vapauttamiselle.

Monen kannabiksen liberalisoijan ajatuksissa on käsitys siitä, että kannabiksen vapauttaminen veisi markkinoita alkoholilta. Mutta kuinka monen kohdalla kannabis todella korvaisi alkoholin? Vai lisäksi vapauttaminen vain päihdeiden käytön kokonaisu- määrää, ja näin ollen samalla päihdehaittoja? Monet tutkimukset tukevat ajatusta, että mitä helpommin ja halvemmalla päihdeitä on saatavilla, sitä enemmän niitä käytetään.

Laillistamista kannattavat tuskin myöskään kannattavat käytön ja päihdehaittojen yleistymistä. Sen sijaan he uskovat, että juuri laillistamisella päästäisiin tuloksellisempaan päihdetyöhön, koska silloin viranomaisten resurssit voitaisiin vapauttaa kovempien aineiden käyttäjien jahtaamiseen. He usko-

vat kannabiksen luovan turhaan reitin kovempiin huumeisiin ja rikollismaailmaan, koska kaikki laittomat huumeet ovat samojen välittäjien käsissä.

Laillistamista vastustavat painottavat suhteellisuudentajua – kaikki, mikä saattaa kuulostaa järkevältä, ei ole niin vain mahdollista. Cannabis on Suomessa vieraan kulttuurin tuote eikä sille ole yleisesti sisäistettyjä käyttö- tai käyttäytymissääntöjä eikä sosiaalista kontrollia.

”Jos cannabis laillistettaisiin, moni saattaisi ajatella, että onhan sitä nyt kokeiltava, koska se lailla sallitaan. Kannabista ei käsitettäisi vaaralliseksi aineeksi, koska sitä ei ole kiellettyäkään. Voi olla, että cannabis joskus seuraa kahvin, tupakan ja alkoholin tietä kieltojen ja vapautuksen osalta, mutta ainakin vielä kannabiksen vapauttamisen sosiaaliset kustannukset ylittäisivät muutoksen sosiaaliset hyödyt”, A-Klinikkasäätiön entinen viestintäjohtaja **Teuvo Peltoniemi** on todennut.

Päihdejärjestöt muistuttavat, että päihdeksymyksissä ei voida päätyä vain yksilön oikeuksien kunnioittamiseen, vaan tarvitaan myös käyttäjän lähiympäristön ja koko yhteiskunnan kohdistuvan vastuun ja velvollisuuksien huomioimista. Tarvitaan myös globaalimpaa ymmärrystä huumeiden viljelystä, valmistamisesta, huumeikaupasta, sekä siihen liittyvästä rikollisuudesta ja väkivallasta.

Historia

70-luvulle tultaessa cannabis oli levinnyt lähiöihin ja nuorten koululaisten keskuuteen, joille cannabis oli vain uusi päihde. Yhdysvalloista tullut ilmapiiri alkoi heijastua myös Suomeen ja julkisiin puheenvuoroihin. Lehdistön kirjoitteluun iskostui pelottelun retoriikka.

1972 huumausainelakia edelsi kova kamppailu, jossa liberaalimpi rintama olisi jättänyt rankaisematta kannabiksen käytöstä, ja hallitus esittikin käyttöä lailliseksi teoksi. Laki- ja talousvaliokunta olivat kuitenkin toista mieltä, joten asia ratkaistiin suuressa valiokunnassa. Siellä asiasta äänestettiin, ja äännet menivät tasan. Lopulta arpa ratkaisi, ja kannabiksesta tuli laiton.

Lakia valmisteltaessa oli kirjattu, että pie-

nen määrän hallussapidosta ei ryhdyttäisi toimenpiteisiin.

Toisin kävi. Helsingin huumeepoliisilla ja syyttäjänlaitoksella oli hetkellisesti toimiva ajatus: antamalla kova kontrollisignaali cannabis onnistutaan kitkemään kokonaan. Cannabisin demonisointia edesauttoi pitkälti ihmisten tietämättömyys. Varjopuolena oli, että cannabis rinnastui muihin huumeisiin, kuten amfetamiiniin ja LSD:hen. Onnistuttiin luomaan kauhukuva, että kannabiksen käyttö johtaa vähintäänkin mielisairauteen.

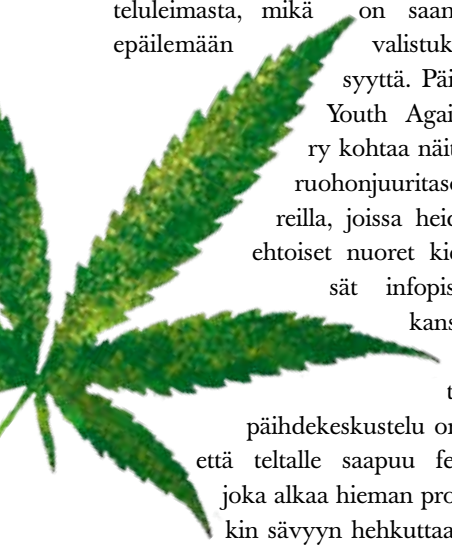
Julkisuudessa yleistynyt pelotteluretoriikka yhdistettynä siihen, että huumausaineta- pauksista tuli poikkeuksetta rikosoikeudellinen seuraamus, oli näivi, mutta hetkellisesti tehokas. Poliisin tietoon tulleiden tapausten määrä romahti. Cannabisin käyttäjät eivät halunneet ottaa riskiä, josta heille olisi voinut koitua rikosoikeudellisia seuraamuksia. Käytön jatkajat painuivat maan alle ja syn- tyivät laittomat huumeemarkkinat, jotka alkoivat pikkuhiljaa ammattimaistua.

Huumeisiin liittyvä stigma tarttui käyt-

”Jos ostetaan nuorelle viikonloppujuomiset ja myhällään tyytyväisenä, ettei se sentään käytä kannabista, ollaan pahasti hakoteillä.”

täjiin, joka heijastuu vielä nykyisiin riski- käsityksiin. Cannabisin käyttäjät pitävät riskiä paljastua poliisille ja tulla rangaistuksi selvästi ITSE päihdeitä suurempana haittana. Huumeiden käyttäjäksi leimautuneen yksilön kannalta kohtalo oli täysin kohtuuton. Merkinnällä poliisin papereissa oli rajut seuraamukset 70-luvulla. Niiden heijastumia on havaittavissa runsaasti vielä nyky- päivänäkkin.

Cannabiksen käytön kasvu Suomessa oli

yleiseurooppalaisen ilmiön rantautumista, joka oli käynnistynyt 80-luvun puolivälissä. Nuoret etsivät uusia tapoja rentoutua ja keinoja erottautua valtapäihdekulttuurista. Sosiaali- ja terveysviranomaiset alkoivat suhtautua globaaliin huumesotaan järjettömänä hankkeena, jonka kontrollikustannukset ovat mielettömän raskaat niin taloudellisesti kuin henkisesti sekä yhteiskunnan että yksilöiden tasolla. Alettiin keskustella käytön todellisista haitoista.

Euroopan unionin tasolla jalansijaa sai haittojen vähentämiseen tähtäävä näkemys, jonka mukaan kaikkia resursseja ei tulisi enää ohjata kontrolliin. Alkoi vakiintua ajatus siitä, että huume politiikalla ei voida vaikuttaa siihen, kuinka moni kokeilee tai käyttää ainetta, vaan siihen minkälaisia haittoja niistä aiheutuu. Kehitys heijastui myös kansalaisjärjestötoimintaan, jonka keskuudessa vallitsi vielä 2000-luvun alussa totaalinen pelottelukulttuuri. Keskusteluilmapiirin avautumisella oli myös merkittävä rooli ehkäisevän päihdetyön kannalta. 2000-luvun taitteessa virinnyt uudenlainen keskustelu huumeiden käytön ehkäisystä Suomessa heijastui myös lainsäädännöllisiin muutoksiin.

Käyttörikos

Vuonna 2001 voimaan tullessa huumausaineen käyttörikosuudistuksessa poliisi sai mahdollisuuden käyttää tilanneharkintaa ja sakottaa huumausaineen käytöstä nostamatta rikossyytettä ja ilman mahdollisuutta vankeusrangaistukseksi muuntamiseen.

Lakia säädettäessä korostettiin, että uudistuksesta ei pitäisi tulla sakotusautomaattia, vaan seuraamusharkinnassa pitäisi jättää tilaa vaihtoehtoisille seuraamuksille. Erityistä huomiota kiinnitettiin kahteen erityisryhmään. Alaikäiset pitäisi sakottamisen sijasta puhutella ja hoidon tarpeessa olevat käyttäjät pitäisi ohjata hoitoon. Oikeudellisesti tämä tarkoittaa sitä, että syyttäjä voi tehdä näitä ryhmiä koskien päätöksen jättää syyte nostamatta.

Lainmuutoksen seurauksena ensikertalainen alaikäinen voi siis välttää rikosoikeudelliset seuraamukset, jos hän osallistuu syyttäjän järjestämään puhutteluun. Vuonna 2015 alaikäisille ensikertalaisille pidettiin 201 puhuttelua. Keskustelusta, kuten ei myöskään

”Se ettei alkoholin kanssa olla opittu elämään ongelmitta, ei kuitenkaan voi olla perustelu muiden päihteiden vapauttamiselle.”

sakoista ei tule varsinaista rikosrekisterimerkintää, mutta tilastollinen merkintä jää kuitenkin poliisin rekistereihin.

Merkintä vaikuttaa poliisin omaan toimintaan, että he tietävät onko kyseessä ensikertalainen. Myös sitoutuminen päihdekuntoutukseen on vaihtoehto rangaistukselle, mutta tilastollisesti hyvin vähän käytetty mekanismi. Kun poliisi kohtaa huumeiden käyttäjiä, on tehtävänä selvittää käyttäjien halukkuus hakeutua hoitoon. Hoitoon hakeutuva tai hakeutunut käyttäjä voi siis välttää hänelle muutoin käyttörikoksesta määrättävän sakan.

Sisäasiainministeriön ohjeiden mukaan poliisi voi luopua toimenpiteistä, jos huumeiden käyttö tai vähäisen määrän hallussapito on tapahtunut yksityisellä paikalla ilman ulkopuolisille aiheutunutta häiriötä. Vastaavalla tavalla voidaan toimia tavatesa henkilö julkiselta paikalta, jossa hän on

ainoastaan pitänyt kerta-annoksen verran huumausainetta hallussaan. Vaikka lainsäätäjät on korostanut edellä mainittuja rangaistukselle vaihtoehtoisia seuraamuksia, rangaistuksesta luopuminen ei ole huumausainerikoksissa tilastollisesti yleistä. Puhuttelukäytäntö ja tilanneharkinta ovat kuitenkin hyviä esimerkkejä siitä, että vaihtoehtoisten seuraamusten löytäminen on mahdollista.

Kohtuullistaminen

Päihdejärjestö Youth Against Drugs ry näkee, että nykyinen lainsäädäntö kuormittaa liiankin kanssa oikeuslaitosta, eikä rangaistukset välttämättä ole suhteessa tehdyn rikoksen vakavuuteen. Yhdistys kannattaa kannabiksen käytöstä kiinnijäävien rikosoikeudellisten seuraamusten kohtuullistamista, kuten huomautusmenettelyn yleistymistä sakkorangaistuksen sijaan. Yhdistys pitää tärkeänä, ettei kiinnijääminen johtaisi narkomaanileiman lyömiseen henkilöihin, jotka saattavat olla hyvin asiansa hoitavia, täysin tavallisia ihmisiä.

”YAD ry kannattaa huumeiden käyttäjien humaania ja oikeudenmukaista kohtelua oikeusjärjestelmässä sekä hoitonohjauksen tehokkaampaa käyttöä huumeriippuvaisille rangaistuksen sijaan. Lähtökohtaisesti riippuvuudesta ei tulisi rangaista, eikä käytön

seuraamusten tule olla syrjäytymistä lisääviä. Käytöstä kiinnijääminen ei saa johtaa ihmisen leimautumiseen tai syrjäytymiseen tavalla, joka vaikuttaa olennaisesti henkilön tulevaisuuteen.”

Vaikka yhdistyksen tavoite on edistää huumeetonta elämää, se ei halua tehdä sitä sulkemalla silmiä realiteeteilta tai käyttäjien asemaa ja oikeusturvaa polkemalla.

”Ehkäisevään huumeetöön pitää kuulua myös huumeiden käyttäjien hyväksyminen ihmisinä. Tulee huolehtia siitä, ettei järjestelmämme ehdoin tahdoin syrjäytä ketään liioitelluilla toimenpiteillä. Kannabiksen polttamisesta kiinnijäämisestä saattaa seurata hyvinkin vakavia piilorangaistuksia vaikkapa kohtuuttomana kohteluna terveyspalveluissa. Ei voi olla niin, että käytöstä kiinnijäämisen seuraukset syrjäyttävät varmemmin kuin itse huumausaineen käyttö.”

”YAD:n tavoitteena on vähentää huumeiden käyttöä ja niiden käytöstä aiheutuvia haittoja. Tällä hetkellä ennen kaikkea ajamme avointa keskustelua ja avointa erilaisten päihdepoliittisten vaihtoehtojen kartoittamista. Kannabiksen kohdalla maailmalla tehdään nyt useassakin maassa hyvin mielenkiintoisia lakimuutoksia ja niiden toimimista tulee seurata”, sanoo Paananen, joka ei lähtökohtaisesti näe huumeiden käytöstä rankaisemista ratkaisuna. ”Uskon

enemmän rehelliseen ehkäisevään työhön, riittävän varhaiseen puheeksiottoon, oikea-aikaiseen hoitonohjaukseen ja monipuoliseen päihdehoitoon.”

Yhdistyksen mukaan tällä hetkellä tulisi enemmän keskustella huumehoidon monipuolisuudesta ja laadukkuudesta.

”Korvaushoito ja avohoito eivät suinkaan käy kaikille, vaan tarvitsemme edelleen myös pitkäkestoisia ja lääkkeettömiä laitoshoitoja”, Paananen tähdentää painottaen käyttäjien ihmisoikeuksia. ”Heidän tulee saada samanlaista palvelua, hoitoa ja kohtelua kuin muidenkin. Koemme tämän näkökulman ylläpitämisen tärkeänä.”

”Yhdistyksemme toivoo matalankynnyksen palveluiden tuottamista ja kehittämistä, joissa päihteiden käyttäjä voi asioida anonyymisti ja ilman rikolliseksi leimautumisen tai kiinnijäämisen pelkoa. Kannabiksen käyttäjille on tarpeen saada omia matalankynnyksen palvelumuotoja, joista voi saada tukea lopettamiseen tai vähentämiseen”, linjaa Paananen, joka tietää, että lopettaminen tapahtuu harvoin sormia napsauttamalla ja ilman retkahduksia.

Kotikasvatus

Kannabiksen kotikasvatus on yleistynyt huomattavasti. Kannabiksen käyttö ja hallussapito omaa käyttöä varten on rangaista-

vaa huumausaineen käyttöririkoksena, mutta kannabiksen viljely täyttää automaattisesti huumausainerikoksen tunnusmerkit. YAD ry:n mielestä kannabiksen kotikasvatusta ei voi käsitellä erillisenä asiana kannabiksen käytön lakiasemaa mietittäessä. Yhdistys kannattaakin myös vähäisen kotikasvatuksen depenalisaatiota eli kotikasvatus säilyisi laissa laittomana, mutta vähäisestä kasvattamisesta ei olisi säädetty rangaistusta.

Kannabiksen kotikasvatuksella voidaan välttää kansainvälisen huumekaupan ja tuotannon lieveilmiöitä. Kotikasvatuksen myötä huonolaatuinen jatkeaineilla kyllästetty tuontihasis on saatu vähenemään katukaupasta eli kannabiksen laatu on parantunut ja rikollisorganisaatioiden osuus kannabiksen jakelusta on pienentynyt.

”Olisi kovin naivia ajatella, että kotikasvatuksella tai ylipäänsä huumeiden käytöllä olisi pelkästään huonoja puolia. Miksi kukaan käyttäisi mitään päihdettä, jollei kokisi saavansa siitä jotain hyvää? Mustavalkoisella ajattelulla syrjimme niin käyttäjiä kuin käytön lopettaneitakin”, Paananen sanoo.

Tulee kuitenkin muistaa, että kannabiksen käyttöön liittyviä yksilö- ja yhteisötason riskejä ja haittoja kotikasvatus ei kuitenkaan poista.

Lähteet: Yle.fi, Battle: Viivi Berghem; Cannabis - Hyvän vihollisen kasvutarina, Päihdelinkki.fi, Yad.fi

419-kampanjalla YAD:n Janne Paananen haluaa muistuttaa, että aina on aikaa miettiä.

419-KAMPANJA

Oleellista on muistaa, ettei huumeiden tarjontaan puuttuminen yksinään poista ongelmaa. Saatavuus-kysymystä oleellisempaa on pyrkimys kysynnän vähentämiseen. Ratkaisu ei siis ole niinkään valvonnassa vaan ehkäisyssä.

YAD haastaa 419-kampanjallaan kannabiksen käyttäjiä miettimään vielä. 420 on kannabiskulttuuriin liittyvä termi, jolla viitataan iltapäivän poltteluun kello 4:20 ja maailmanlaajuiseen kannabispäivään, jota vietetään 20.4. 419 on termi, joka tarkoittaa aikaa ennen käyttöä. Lyhyellä aikavälillä minuuttia ennen polttamista tai päivämääränä 19.4.

419-kampanjalla YAD haluaa muistuttaa, että aina on aikaa miettiä. Rentoutumiseen, tajunnan laajentamiseen,

kavereiden saamiseen, jännän hakemiseen ja ajan- ja rahankäyttöön on muitakin tapoja kuin cannabis. Aimeella ei saavuteta mitään, mitä ei voisi ilmankin saavuttaa.

Omaa käyttöä on hyvä kyseenalaistaa aika ajoin. Vaikka kannabiksesta saisikin hyvää oloa, antaako se enemmän kuin ottaa? 419-kampanjasivulle joukko kannabiksen käytön lopettaneita on koonnut herätteleviä kysymyksiä tätä pohdivalle.

419-kampanjasivu löytyy osoitteesta www.yad.fi/419. Sivulta löytyy tietoa YAD:n ehkäisevästä kannabistyöstä ja cannabislinjauksista.